

Keskustan valtuustoryhmän ryhmäpuheenvuoro – Palveluverkko ja talouden tasapaino 2026

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut,

Palveluverkkoesityksen säästötavoite, 18,6 miljoonaa euroa, on kova, mutta välttämätön. Tämä on arviointityöryhmän hyväksymä velvoite, ja sen tarkoitus on osaltaan varmistaa, että vuoden 2026 talousarvio on tasapainossa ja että alijäämät saadaan katettua vuoden 2030 loppuun mennessä.

Tämä ei ole vain talouden tasapainottamista – se on myös hyvinvointialueen uskottavuuden ja tulevaisuuden turvaamista. Arviointimenettelyn aikana meidän on yhdessä rakennettava ohjelma, joka ei ainoastaan säästä, vaan turvaa palvelut ja luo pohjan pitkäjänteiselle, kestäväälle toiminnalle.

Ohjelman tulee olla uskottava ja sellainen, johon koko aluevaltuusto voi sitoutua. Se on myös täysin linjassa päivitetyn strategiamme ja omien tavoitteidemme kanssa.

Hyvinvointialueen tasapaino ei synny yksittäisistä leikkauksista.

Tarvitaan kokonaisvaltainen toimenpideohjelma, joka sisältää:

- hallinnon ja johtamisen uudistamisen,
- henkilöstörakenteen kehittämisen,
- digitalisaation tehokkaan hyödyntämisen,
- ostopalvelujen kriittisen tarkastelun,
- ennaltaehkäisevän työn vahvistamisen,
- aidon yhteistyön kuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa,
- sekä diagnoositietojen ajantasaisuuden varmistamisen ja tehokkaan valtionrahoituksen edunvalvonnan

Tämä on yhteinen projekti – ei vain viranhaltijoiden tai päättäjien, vaan koko alueen.

Palveluverkkoa ei voi rakentaa vain numeroiden varaan.

Optimointi on tehtävä tietoon perustuen, ja sen tulee huomioida palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja hoidon jatkuvuus.

Jos muutoksilla säästetään paperilla mutta heikennetään arjen hoitoa, syntyy pidemmällä aikavälillä vain uusia kustannuksia – taloudellisia ja inhimillisiä.

Meillä ei ole varaa romuttaa hoidon jatkuvuutta – ei lapsiperheissä, ei ikäihmisten palveluissa eikä vammaisten tuessa. Jokainen katkoksesta syntyvä kustannus maksetaan moninkertaisena tulevaisuudessa.

Siksi meidän on nyt kiireesti lisättävä **omalääkäri- ja ammatinharjoittajamallin** käyttöä. Se tuo jatkuvuutta, vastuullisuutta ja tehokkuutta hoitoon.

Kysynkin: onko meillä varaa olla hyödyntämättä kuntien, järjestöjen ja yritysten osaamista ja verkostoja?

Aito, vuorovaikutteinen kumppanuusmalli voisi tuoda merkittäviä säästöjä ja samalla parantaa palvelujen laatua.

Tämä on säästöpotentiaali, jota emme voi jättää käyttämättä.

Palvelutason on oltava määritelty ja seurattava.

Me ehdotamme, että:

1. Hoitoon pääsy taataan alueen kriteerien mukaisesti, ja kaikille asukkaille turvataan vähintään soteaseman tasoiset palvelut **enintään 30 minuutin matkan päässä.
2. Lautakunnat ja hallitus seuraavat palveluverkkouudistuksen toteutumista neljännesvuosikatsauksissa.
Seurannan kohteina olisivat talous, hoitoon pääsy, omalääkärimallin eteneminen, henkilöstövuokrauksen määrä sekä kumppanuusmallin kehittyminen.

Lopuksi – keskeiset periaatteet, joista meidän ei pidä tinkiä:

- Sote-asetat ja sotepestet ovat kriittisiä lähipalveluja, ja niiden sisältö määräytyy väestön tarpeen mukaan.
- Jokaisessa kunnassa tulee säilyä vähintään yksi vanhusten hoivayksikkö.
- Omalääkäritoiminta on laajennettava koko maakuntaan vuoden 2026 aikana – myös ammatinharjoittajamallilla.
- Korvaavat palvelut sisältäen kotiin vietävät palvelut on oltava tiedossa ennen päätöksiä.

Ja jos muutosesitykset poikkeavat virkamiesten taloudellisista laskelmista, on aina esitettävä vaihtoehtoiset säästökohteet.

Arvoisa puheenjohtaja,

talouden tasapainottaminen ja palvelujen turvaaminen eivät ole vastakkaisia tavoitteita. Ne ovat sama päämäärä – hyvinvointialueen elinvoimainen tulevaisuus. Kun akuuttiin taloustilanteeseen nyt puututaan pontevasti ja oikeudenmukaisella tavalla, on muistettava varmistaa tulevaisuuden toimintakyky. Siinä keskiössä on oma henkilöstömme ja sen mahdollisuus vaikuttaa työhönsä ja sen kehittämiseen.

Tehdään tästä yhteinen ratkaisu, joka on sekä taloudellisesti että inhimillisesti kestävä. Kiitos.

Ryhmäpuheenvuoro 4.11.2025/palveluverkko

Jouko Nykänen

Keskustan valtuustoryhmän pj.